

Protocol Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

aangesloten bij de ASKO

Geëvalueerd: juli 2024

Inhoud

- 1. Inleiding**
- 2. Stappenplan**
- 3. Nadere uitwerking stappenplan**
- 4. Inspanningen na de melding**
- 5. Interne evaluatie**
- 6. Beroepsgeheim versus meldcode**

1. Inleiding

Jaarlijks zijn tienduizenden kinderen en volwassenen slachtoffer van mishandeling, verwaarlozing of misbruik.

Als onderwijzend personeel kun je te maken krijgen met slachtoffers van huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Onderzoek wijst uit dat professionals die met een meldcode werken drie keer zo vaak ingrijpen als collegae waar zo'n code niet voorhanden is. Hiermee is de noodzaak om te werken met een meldcode aangetoond.

Vanaf 1 juli 2013 zijn beroepskrachten verplicht de meldcode kindermishandeling te gebruiken bij signalen van geweld. Tot deze beroepsgroepen behoort ook het onderwijs, naast de beroepsgroepen huisartsen, verpleegkundigen, begeleiders kinderopvang en zelfstandige beroepsbeoefenaars.

De meldcode is gebaseerd op het basismodel meldcode stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en sport.

In de wet zijn geen termijnen per stap beschreven. De reden hiervan is dat een tijdpad een schijnveiligheid geeft. Elke situatie is namelijk anders. Daarnaast maakt de beroepskracht een inschatting op basis van ernst en (on)veiligheid van de situatie. Een blauwdruk is derhalve niet te geven.

Wel moet van elk vermoeden van kindermishandeling, ongewenste omgangsvormen of seksueel misbruik (al dan niet gesignaleerd door een beroepskracht) **altijd direct (of uiterlijk de volgende dag)** melding worden gemaakt bij de direct leidinggevende (de directie) en de aandachtsfunctionaris die dit ook altijd meldt aan de directie.

Voor alle duidelijkheid:

Melden is niet hetzelfde als beschuldigen. Melden is niets meer en niets minder dan: “ ik heb signalen of vermoedens van ontoelaatbaar gedrag, ik wil niet alleen de afweging maken of dit signaal wel of niet wat betekent, kijk met me mee “.

Een verplichte meldcode is iets anders dan een meldplicht. Bij een meldplicht moet het personeelslid zijn vermoeden van geweld melden bij andere instanties. Die verplichting bestaat niet bij een meldcode. De beslissing om vermoedens van huiselijk geweld wel of niet te melden neemt de professional. Het stappenplan biedt in deze houvast bij die afweging.

Stappenplan

Stap 1: De leerkracht meldt en registreert

De leerkracht meldt aan de aandachtsfunctionaris/IB en brengt de signalen in kaart.

- bespreekt de signalen met de aandachtsfunctionaris/IB en deze bespreekt dit met de directie.
- raadpleegt de signalenlijst en de observatielijst
- observeert de leerling
- registreert in ParnasSys

Stap 2: IB overlegt met instanties

Collegiale consultatie en raadplegen Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) of het Steunpunt Huiselijk Geweld. De aandachtsfunctionaris/IB:

- consulteert interne en externe collegae
- consulteert het advies en meldpunt kindermishandeling
- consulteert eventueel andere deskundige organisaties
- registreert in ParnasSys

Stap 3: Gesprek met ouders en de aandachtsfunctionaris/IB

Gesprek voeren met de ouders en de aandachtsfunctionaris/IB

- deelt de zorgen met de ouders
- registreert in ParnasSys

Stap 4: Afwegen door de Aandachtsfunctionaris/IB/directie/leerkracht

Het wegen van aard en ernst van het huiselijk geweld en/of de kindermishandeling.

Aandachtsfunctionaris/IB

- weegt het risico, de aard en de ernst
- vraagt het AMK hierover een advies te geven
- registreert in ParnasSys

Stap 5 Hulp organiseren door de aandachtsfunctionaris/IB

A. Hulp organiseren en effecten volgen (afhankelijk van het advies van het AMK)

- bespreekt de zorgen met de ouders
- organiseert hulp voor ouders en kind door te verwijzen
- monitort of ouders en kind hulp krijgen
- volgt het kind
- registreert in ParnasSys

B Hulp organiseren en effecten volgend (afhankelijk van het advies van het AMK)

- meldt het vermoeden bij het AMK
- sluit bij de melding aan bij feiten en gebeurtenissen
- overlegt met het AMK over acties na de melding
- volgt het kind
- registreert in ParnasSys

3. Nadere uitwerking stappenplan

Stap 1: Melden aan de aandachtsfunctionaris/IB en in kaart brengen van de signalen

De leerkracht bespreekt dezelfde dag, doch uiterlijk de volgende dag de signalen met de aandachtsfunctionaris/IB en de direct leidinggevende. De leerkracht legt de signalen ook vast. Bij vroegsignalering worden de signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de situatie. In deze fase is het belangrijk dat tijdens een breng- en/of haalmoment, tijdens een 10 minutengesprek of op een ander gepland moment in gesprek met ouders in gesprek te gaan. Alle signalen moeten worden verzameld. Het personeelslid vraagt de aandachtsfunctionaris/IB ondersteuning. Alles wordt geregistreerd in ParnasSys.

Stap 2: Collegiale consultatie en raadplegen van het AMK

Consultatie is mogelijk met interne collegae, maatschappelijk werk, interne psycholoog enz. Tijdens het ZBO kan de casus ook anoniem worden ingebracht.

Indien de aandachtsfunctionaris/IB ook maar enige twijfel heeft dient advies gevraagd te worden aan het AMK. Het AMK maakt de eerste afweging of het terecht is dat er zorgen zijn over de situatie.

Alles wordt geregistreerd in ParnasSys.

Bij noodsituaties die wijzen op een acuut en ernstig probleem waarbij bescherming onmiddellijk nodig is kan meteen contact opgenomen worden met het AMK. Het AMK maakt dan een inschatting van de situatie. In zeer ernstige situaties kan het AMK een melding overdragen aan de Raad voor de Kinderbescherming.

voorbeeld

Een kind gewond is en de ouders een noodzakelijke ziekenhuisopname weigeren. In een dergelijke situatie kan er heel snel een voorlopige ondertoezichtstelling worden gevraagd zodat de ouders (tijdelijk) het gezag niet meer hebben over hun kind(eren).

Stap 3 Gesprek met de ouder

Voor het gesprek kunnen de volgende stappen worden gevolgd:

1. Leg de ouders het doel van het gesprek uit.
2. Beschrijf de feiten die zijn vastgelegd en de waarnemingen die zijn gedaan, geef geen waardeoordeel of eigen interpretatie.
3. Nodig de ouders uit hierop te reageren.
4. Kom pas na deze reactie indien nodig met een interpretatie van hetgeen er is geconstateerd.
5. Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door de ouders.
6. Registreer in ParnasSys.

Vaak is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door het gesprek kunnen waarnemingen worden verduidelijkt, ontkracht of bevestigd worden.

Vraag door:

- Herkennen de ouders dit?
- Hoe gedraagt het kind zich thuis?
- Hoe reageren de ouders daar op?
- Hoe gaat het opvoeden thuis?
- Wat vinden de ouders hiervan?

Als de ouders de signalen herkennen kan een begin worden gemaakt met het onderzoek naar oplossingen.

Ontkennen de ouders en blijven zij dat doen dan is het raadzaam het AMK om advies te vragen en een melding te overwegen.

Stap 4: Weeg de ernst van de situatie

Voor de weging is van belang dat de aandachtsfunctionaris/IB alles heeft beschreven.

Men weegt op basis van signalen, gesprekken, ingewonnen advies, en het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Ook moet er altijd overwogen worden of men naar de politie gaat.

Kindermishandeling en huiselijk geweld zijn immers strafbare feiten.

Daarnaast zijn voor de weging de volgende factoren van belang:

1. de leeftijd van het slachtoffer
2. de aard van het geweld
3. de mate van afhankelijkheid
4. de duur van het geweld
5. de verwachting over de schade die wordt aangericht
6. de mate van isolement waarin het geweld zich afspeelt.

Een weging is altijd persoonlijk, er zijn dus geen vaste richtlijnen voor. Het AMK kan ingeschakeld worden bij de weging.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

A. Hulp organiseren en effecten volgen

Als op basis van de afweging in stap 4 genoeg gronden aanwezig zijn om aan te nemen dat het kind en het gezin redelijkerwijs tegen het risico huiselijk geweld en kindermishandeling beschermd kunnen worden:

1. bespreek dat dan met de ouders
2. organiseer de noodzakelijke hulp
3. volg de effecten van deze hulp
4. doe een melding als de signalen blijven aanhouden of het begint na een positieve periode weer opnieuw.

Ondersteuning kan gevraagd worden aan het AMK, het OKC of ZBO

B. Melden en bespreken met ouders

Als het kind en/ of de ouders niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld en kindermishandeling worden beschermd, of er is sprake van twijfel dan;

1. meld het vermoeden bij het AMK
2. sluit de melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen
3. overleg bij de melding met het AMK wat er na de melding kan worden gedaan voor het kind, de ouders en mogelijk andere gezinsleden.

Dit is de verantwoordelijkheid van de aandachtsfunctionaris/IB in overleg met de directie.

Bespreek vooraf het waarom en het doel van de melding met de ouders.

Blijf in het gesprek bij de feiten en constatering en voorkom interpretaties en waardeoordelen.

Vraag de ouders nadrukkelijk om een reactie. Overleg in geval van bezwaren van de ouders op welke wijze hieraan tegemoet kan worden gekomen.

Is dit niet mogelijk weeg dan de bezwaren tegen de noodzaak om het kind en de andere gezinsleden te beschermen.

Doe altijd een melding indien naar het oordeel van de aandachtsfunctionaris/IB de bescherming van de ouders de doorslag moet geven.

Van contacten met ouders kan worden afgezien als:

- de veiligheid van het kind, een van de ouders, die van het personeelslid en/ of van een ander in het geding is of
- als er goede redenen zijn om te veronderstellen dat de ouders daardoor het contact met de school zullen verbreken.
- Onvoldoende verbetering zichtbaar is, neem opnieuw contact op met het AMK.

4. Inspanningen na de melding

Als een melding wordt gedaan bespreekt de aandachtsfunctionaris met het AMK wat de school zelf kan doen.

Van het personeel wordt verwacht binnen de mogelijkheden het kind te blijven ondersteunen en beschermen; uiteraard in overleg met het AMK, uitgaande van een gezamenlijke aanpak.

5. Interne evaluatie

Het is belangrijk dat de procedure en toepassing van de meldcode systematisch wordt geëvalueerd. Zo nodig worden verbeteringen aangebracht.

Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling worden geregistreerd.

Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard. Het is belangrijk dat de gegevens in kaart worden gebracht om in kaart te brengen hoe vaak vermoedens van kindermishandeling binnen de gehele school en de gehele organisatie voor komen en op welke wijze daarmee wordt omgegaan.

6. Beroepsgeheim versus meldcode

Mensen die bijvoorbeeld in het onderwijs werken, of in de zorg hebben vaak te maken met een beroepsgeheim.

Beroepsgeheim wordt vaak gezien in het kader van zwijgplicht.

Vanwege die zwijgplicht mag het personeel die onder andere in bovengenoemde sectoren werkzaam zijn geen informatie over kinderen/ cliënten geven aan anderen, behalve als de betrokkene(n) hier toestemming voor geeft.

De bedoeling hiervan is dat betrokkenen zich vrij voelen om alles te kunnen vertellen.

Toch kan het in het belang van het kind zijn dat vertrouwelijke gegevens worden uitgewisseld met collegae of anderen.

In de wet meldcode staat een meldrecht voor huiselijk geweld. Voor kindermishandeling geldt dit al. Een meldrecht houdt in dat professionals met een beroepsgeheim (vermoedens van) huiselijk geweld mogen melden bij het AMK.

Maar ook nu al is vaak meer toegestaan dan personeelsleden denken.

Om te voorkomen dat beroepskrachten onnodig terughoudend zijn bij de uitwisseling van informatie zijn hulpmiddelen beschikbaar.

- **Wegwijzer voor beroepskrachten**

In de [wegwijzer Huiselijk geweld en beroepsgeheim](#) lezen beroepskrachten of en welke informatie ze met collegae of anderen kunnen uitwisselen. Geheimhoudingsplicht is niet absoluut, de wegwijzer zet op een rijtje wat mogelijk is. De informatie staat ook in de [brochure Horen, zien en zwijgplicht?](#)

- **Modelconvenant gegevensuitwisseling**

Omdat gegevensuitwisseling zorgvuldig en in overeenstemming met de [Wet](#)

[Bescherming](#)